Skolinspektionen

Beslut

2014-04-30

Dnr 43-2013:6152

Dnr 43-2013:6151

Karlstads kommun

karlstadskommun@karlstad.se

Hammarö kommun

hammaro@hammaro.se

Karlstads-Hammarö gymnasienämnd

Rektor vid Älvkullegymnasiet

daniel.skalerud@karlstad.se

yvonne.toth@karlstad.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Älvkullegymnasiet Karlstads kommun och Hammarö kommun

Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg, Besöksadress Kungsgatan 20
Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 04
www.skolinspektionen.se

Tillsyn i Älvkullegymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Karlstads kommun och Hammarö kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Älvkullegymnasiet besöktes av Skolinspektionen mellan den 18 och 20 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Karlstads kommun har tillsammans med Hammarö kommun en gemensam nämnd för gymnasie- och vuxenutbildning, Karlstads-Hammarö gymnasienämnd med gemensam förvaltning; Karlstads-Hammarö gymnasieförvaltning. Huvudmän för verksamheterna är både Karlstads och Hammarö kommun.

Älvkullegymnasiet ligger i Sundsta i Karlstads kommun med utsikt över Klarälven. Historiskt har skolan haft en teknisk inriktning och var ursprungligen tekniskt läroverk. Idag går knappt tusen elever på Älvkullegymnasiet på naturvetenskapsprogrammet, teknikprogrammet och IB, International Baccalaureate, som är en tvåårig utbildning och ger grundläggande behörighet för högskolestudier. För elever på IB-programmet finns en förberedande utbildning i årskurs 1 som omfattar svenska nationella gymnasiekurser. Undervisningen sker, både under det förberedande året och på det tvååriga IB-programmet, på engelska. Inom naturvetenskapsprogrammet finns tre särskilda varianter inom det estetiska området, bild, musik och media. Den sistnämnda kallas TIME. Alla tre särskilda varianter är godkända av Skolverket 2012. Det bedrivs också en spetsutbildning inom matematik, benämnd ForskarNA. Före gymnasiereformen 2011 (Gy11) var de särskilda varianterna med estetisk inriktning specialutformade program. Skolan är också riksidrottsgymnasium med idrottsutbildning inom friidrott och har även nationellt godkänd idrottsutbildning inom handboll, fotboll, amerikansk fotboll och friidrott. Hösten 2013 startades inte utbildning inom ForskarNA och IB på grund av för få sökande, däremot finns det elever på båda utbildningarna i årskurs 2 och i årskurs 3. Älvkullegymnasiet leds av en verksamhetschef och två rektorer. Enligt Karlstads- Hammarö gymnasieförvaltning är Älvkullegymnasiet två skolenheter, benämnda rektorsområden med var sin ansvarig rektor. Lärarna är organiserade i ämneslag och arbetar huvudsakligen inom ett program även om många lärare har undervisning inom andra program. De lärare som arbetar med IB och TIME är organiserade i egna arbetslag. Rektorerna har personalansvar för lärarna och det pedagogiska ansvaret medan verksamhetschefen är personalansvarig för rektorer och elevhälsa samt har ansvar för lokaler. På sko-

lan finns ett skolbibliotek med en anställd bibliotekarie som också deltar som en resurs i undervisningen.

Kunskapsresultat

Skolverkets officiella statistik visar att 94 procent av de elever som avslutade utbildningen år 2013 på Älvkullegymnasiet fick grundläggande behörighet till universitets-och högskolestudier. Motsvarande siffra för riket som helhet var 87 procent samma år. Det genomsnittliga meritvärdet var 15,6 poäng vilket är högre än rikets genomsnitt som var 14,4 poäng. Av de elever som påbörjat en utbildning vid Älvkullegymnasiet fullföljde 96 procent sin utbildning inom fyra år, vilket kan jämföras med motsvarande värde i riket som är 77 procent. Vid en jämförelse med tidigare år under den senaste femårsperioden har kunskapsresultaten legat på samma nivå som år 2013. På skolan finns många elever som läser utökat program och för läsåret 2012/13 gällde detta 47 procent av eleverna.

Av de elever som avslutade utbildningen inom naturvetenskapsprogrammet våren 2013 fick mellan 97 och 100 procent lägst betyget godkänt i kärnämneskurserna enligt nationell statistik. För de karaktärsämneskurser som redovisas i den nationella statistiken och projektarbetet erhöll mellan 91 och 99 procent minst godkänt betyg. Det genomsnittliga meritvärdet var 15,9 poäng och totalt 91 procent av eleverna på naturvetenskapsprogrammet fick grundläggande behörighet till universitet-och högskolestudier vilket är lägre än motsvarande siffror, 16,1 poäng respektive 96 procent, för riket. Av Skolverkets officiella statistik framgår att av de elever som påbörjade sin utbildning på naturvetenskapsprogrammet och avslutade det läsåret 2012/13 är det 94 procent som fullföljt utbildningen inom fyra år. Detta kan jämföras med riket där det var 92 procent som fullföljde utbildningen inom fyra år.

Av de elever som avslutade utbildningen inom teknikprogrammet våren 2013 fick mellan 97 och 100 procent lägst betyget godkänt i kärnämneskurserna enligt nationell statistik. För de karaktärsämneskurser som redovisas i den nationella statistiken och projektarbetet erhöll mellan 91 och 99 procent minst godkänt betyg. Det genomsnittliga meritvärdet var 14,5 poäng och totalt 94 procent av eleverna på teknikprogrammet fick grundläggande behörighet till universitet-och högskolestudier vilket är högre än motsvarande siffror, 14,2 poäng respektive 91 procent, för riket. Av Skolverkets officiella statistik framgår att av de elever som påbörjade sin utbildning på teknikprogrammet och avslutade det läsåret 2012/13 är det 99 procent som fullföljt utbildningen inom fyra år. Detta kan jämföras med riket där det var 89 procent som fullföljde utbildningen inom fyra år.

Läsåret 2012/13 gick drygt 35 procent av eleverna på Älvkullegymnasiet specialutformat program motsvarande de estetiska särskilda varianter och TIME som finns idag. Av dessa elever fick mellan 99 och 100 procent lägst betyget godkänt i kärnämneskurserna enligt nationell statistik. 98 procent fick lägst betyget godkänt i projektarbetet. Karaktärsämneskurser för specialutformat program finns inte redovisade. Det genomsnittliga meritvärdet var 16,4 poäng och totalt 97 procent av eleverna fick grundläggande behörighet till universitet- och högskolestudier. Jämförelser på nationell nivå är inte möjlig för specialutformat program. Av Skolverkets officiella statistik för läsåret 2012/13 framgår att av de elever som påbörjade sin utbildning på specialutformat program och avslutade det 2012/13 är det 99 procent som fullföljt utbildningen inom fyra år. Detta kan jämföras med riket där det var 87 procent som fullföljde utbildningen inom fyra år.

Istället för slutbetyg får eleverna inom IB ett diplom efter slutexamen. Av 45 maxpoäng krävs 24 för att erhålla ett diplom. Enligt de uppgifter som skolan presenterar i samband med tillsynen var det 62 procent som klarade gränsen för att få ett diplom vårterminen 2013. Våren 2012 var siffran 86 procent. Motsvarande siffror på internationell nivå var 78,5 procent för läsåret 2011/12 respektive 79 procent för 2013. Medelpoängen för de som erhöll diplom var 31 poäng läsåret 2012/13 och 32 poäng 2011/12. Internationellt var motsvarande medelpoäng 29,9 poäng för 2012/13 och 29,8 poäng för 2011/12.

Helhetsbedömning

Vid Skolinspektionens tillsyn framhåller såväl elever som personal Älvkullegymnasiet som en lugn och trygg skola med engagerad personal och där personal och elever bemöter varandra med respekt. Dock är Skolinspektionens bedömning att det saknas ett organiserat arbete för att tillsammans med elever diskutera värdegrundsfrågor.

Inför Skolinspektionens besök har förvaltningen uppgett att Älvkullegymnasiet är två skolenheter, benämnda rektorsområden. Älvkullegymnasiet har två rektorer som ser skolan som sitt gemensamma ansvarsområde och inte som två separata skolenheter. Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Älvkullegymnasiet bedrivs som en skolenhet med två ansvariga rektorer. Ledningsorganisationen av Älvkullegymnasiet överensstämmer därmed inte med bestämmelserna i skollagen som anger att det på en skolenhet endast ska finnas en person som är skolenhetens rektor.

Det systematiska kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling utifrån de nationella mål som finns i författningarna. Tillsynen visar att det saknas en systematisk uppföljning och utvärdering av de resultat som

skolan ställer samman. Det saknas också en dokumenterad uppföljning och planering av åtgärder, utifrån resultaten, för att öka måluppfyllelsen. Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet krävs för att det ska vara möjligt att följa kvalitetsutvecklingen över tid och se effekterna av utvecklingsarbetet.

Förutom de kunskapskrav elever ska nå upp till i varje ämne finns examens- och läroplansmål. De ska styra utbildningens utformning och innehåll samt ligga till grund för planeringen av utbildningen. Tillsynen visar att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning utgår från examensmålen. Dessutom saknas utvecklade former för samverkan mellan lärare för att möjliggöra detta. Tillsynen visar också att eleverna inte känner till examensmålen.

Elever och lärare på Älvkullegymnasiet ger uttryck för att lärarna är ämneskunniga och kompetenta. Skolinspektionens tillsyn visar dock att det inom ett antal områden saknas samordnade arbetssätt för att säkerställa att eleverna når alla mål. Elever ges inte alltid ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Eleverna saknar ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll i flera ämnen. För att säkerställa en likvärdig utbildning för alla elever krävs att rektor tar ansvar som pedagogisk ledare.

På Älvkullegymnasiet finns en elevhälsovård bestående av de kompetenser som krävs enligt skollagen förutom skolpsykolog som kan köpas in vid behov. Skolinspektionens bedömning är det innebär att det saknas psykologisk kompetens både för förebyggande, hälsofrämjande och andra insatser. Skolinspektionens utredning visar också att elevhälsan arbetar med stöd främst till enskilda elever, dock saknas ett arbete som är förebyggande och hälsofrämjande.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmännen måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Karlstads kommun och Hammarö kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 18 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Karlstads kommun och Hammarö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn och lärarna ska klargöra för elever vilka mål utbildningen har.
- Undervisningen i skolan ska utgå från och omfatta examensmålen för respektive nationellt program.
- Lärarna ska samverka i arbetet med att nå utbildningens mål.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska rektor ansvara för att eleverna informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen och enligt läroplanen ska skolan klargöra utbildningens mål liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Av skollagen framgår det att för varje nationellt program i gymnasieskolan ska det finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Enligt förarbetena (prop. 2008/09:199 s. 117) ska examensmålen ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Läraren ska enligt läroplanen samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Enligt skollagen ska de elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

Vid intervjuer med elever och lärare framkommer att det varierar mellan lärare och ämne hur lärarna arbetar för att eleverna ska få kunskap om ämnesplanernas centrala innehåll och kunskapskrav. Det finns lärare som endast går igenom mål och krav vid kursens början eller lägger länkar till detta i skolans webplattform. De arbetsuppgifter eleven utför kopplas inte av alla lärare till ämnesplan och kunskapskrav säger både lärare och elever. Enligt elever förklarar inte heller alla lärare vad kunskapskravens formuleringar innebär. Enligt lärare informerar man inte om examensmål och läroplansmål för eleverna eftersom det inte givits något specifikt uppdrag att göra detta.

Elever uppger också i intervju att de inte känner till att det finns examensmål eller dessa måls innehåll. Enskilda lärare säger att de utgår från delar av examensmålen i sin egen undervisning. Lärare uppger också att de samarbetar inom ämnet eller i närliggande ämnen som exempelvis samarbete mellan svenska och engelska där de kan uppnå delar av examensmålen. Däremot saknas exempel på ämnesöverskridande samarbete eller andra samarbetsformer för att för att klargöra hur man ska uppnå alla mål för programmet. Andra lärare uppger att examensmålen inte är något de bryr sig om och att de inte har arbetat med dem. Lärare uppger även att eleverna troligen inte vill ha ämnesöverskridande arbete då de är så fokuserade på sina kurser. Bilden av att det

saknas ett ämnesövergripande lärarsamarbete mot examensmålen bekräftas av elever och rektorer som uppger att arbetet på skolan är ämnesinriktat.

Elever som lätt når kunskapskraven blir i varierad utsträckning stimulerade för att nå längre och det beror på vilken lärare som undervisar, enligt elever. Inom matematik ger både elever, lärare och rektorer exempel på en lärare som stöttar elever i matematiktävlingar. Lärare ger också exempel på att det i många ämnen är lätt att utmana elever. Andra lärare tar upp att de har svårigheter att utmana de som har lätt för sig då elevgrupperna är stora och lärarna samtidigt måste ha fokus på att stötta de som har svårigheter att nå kunskapskraven. Några lärare och elever uppger att kurserna i sig är tillräckligt utmanande och att man nöjer sig om man når högsta betyg. Därför menar de att det är en begränsad efterfrågan från elevernas sida på ytterligare stimulans. Rektorerna menar att det finns lärare som sökt sig till skolan just för att få arbeta med elever som söker utmaningar samtidigt som de uppger att andra lärare inte varierar sitt arbetssätt eller har svårt att hinna med att utmana.

Av utredningen framgår att det finns brister i skolans arbete med att klargöra utbildningens mål för elever. Av utredningen framgår också att undervisningen inte i tillräcklig utsträckning utgår från examensmålen och att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samverkar för att nå utbildningens mål. Utredningen visar också att elever inte alltid ges ledning och stimulans för att nå så långt det är möjligt i sin kunskapsutveckling utan att detta är beroende av vilken kurs eleverna läser eller vilken lärare de har. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmännen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 3 §, 4 kap. 14 § och 16 kap. 6 § skollagen

Lgy 11 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper

Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14)

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Karlstads kommun och Hammarö kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Elever ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

I intervjuer med både lärare och elever framkommer att arbete med elevinflytande inom ämnen och kurser hanteras olika beroende av ämne. Samstämmighet råder mellan elever, lärare och rektorer att elever har inflytande i ämnen som svenska och engelska, men att detta inte går att hantera i korta kurser om 50 poäng, som exempelvis religion, eller i ämnen som matematik, fysik eller kemi. Elever uppger att möjligheten att påverka beror dels av ämnet, där påverkan inte är möjlig i ämnen som fysik och matte, men också av vilken lärare som undervisar. Lärare säger att om ämnet är uppbyggt så, som exempelvis i kemi, att kunskaperna bygger på varandra kan elever inte vara med och påverka. Elever och lärare säger också att i kurser inom matematik hinner man inte med detta eftersom stoffet som ska behandlas är så stort. Detta bekräftas också i den till Skolinspektionen insända verksamhetsredogörelsen där rektorerna beskriver att i vissa kurser är det svårare att ha inflytande på kursmomenten då innehållet är abstrakt och eleverna måsta lita till lärarens profession.

Utredningen visar att eleverna saknar ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll i flera ämnen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmännen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Karlstads kommun och Hammarö kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Vid skolenheten ska ett målinriktat arbete bedrivas för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behand-

ling av elever. Enligt läroplanen ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Läraren ska klargöra skolans normer och regler och hur dessa är grund för arbetet.

Vid intervju framkommer att elever och lärare uppfattar Älvkullegymnasiet som en trygg skola. På Älvkullegymnasiet saknas dock ett gemensamt arbete med värdegrundsfrågor enligt lärare. Det finns en gemensam utvecklingsgrupp för värdegrundsfrågor som har sitt ursprung i frågor som gäller lärare och lärares arbetsmiljö enligt både rektor och lärare. Elevhälsan uppger att de i idag inte deltar i någon gemensam planering med avseende på förebyggande arbete mot kränkande behandling eftersom den kurator som deltar kontinuerligt just nu är sjukskriven. Vid skolan har man tagit in externa föreläsare som föreläst för eleverna om exempelvis integration och HBTQ. Efter dessa föreläsningar har det inte förkommit något samordnat arbete med diskussioner eller ställningstagande för eleverna uppger både lärare och elevhälsa. Det saknas enligt både elever och lärare ett organiserat arbete för att diskutera värdegrundsfrågor. Lärare uppger att sådana frågor naturligt dyker upp i ämnen som religion och svenska och att det skulle vara möjligt att göra det inom ämnet fysik. Elever har deltagit i upprättandet av Älvkullegymnasiets likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling enligt rektor. Eleverna uppger att de känner till att det finns en plan men inte innehållet och de känner inte till hur man ska agera vid kränkningar. I planen anges bland annat att man ska ha gemensamma värdegrundsdagar för att nå målen i likabehandlingsplanen. Lärare uppger att man tidigare haft en gemensam värdegrundsdag med Sundstagymnasiet. Dock känner lärarna inte till att det skulle förekommit några andra aktiviteter utöver ovan nämnda föreläsningar under innevarande läsår.

Utredningen visar att det saknas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmännen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 6 § skollagen

Lgy 11 2.2 Normer och värden

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Karlstads kommun och Hammarö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektor ska ta ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare och elever.
- Kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ska rektor ansvara för att det vid skolenheten genomförs ett kvalitetsarbete vilket innebär att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Enligt läroplanen ska rektorn ansvara för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

I den till Skolinspektionen insända dokumentationen finns en strategisk plan och verksamhetsplan för ÄIvkullegymnasiet 2013-2015. I denna plan redogörs för åtaganden och genomförande utifrån de mål Karlstads-Hammarö gymnasienämnd satt upp. I de kvalitetsredovisningar, för verksamhetsåret 2012 och för verksamhetsåret 2013, från Älvkullegymnasiet som Skolinspektionen tagit del av redovisas resultat utifrån de mål och åtagande som finns uttryckta i den strategiska planen. Resultaten belyser både kunskapsresultat och resultat från brukarundersökningar och till resultaten finns kommentarer. Dock saknas i dokumentation en utvärdering med analys av resultaten och det saknas också en beskrivning av åtgärder hur utbildningen ska utvecklas. Elever deltar i kvalitetsarbetet genom att svara på enkäter. Eleverna ger emellertid inga exempel på att ha deltagit i utvärdering av resultaten eller något utvecklingsarbete. Enligt lärare presenterar verksamhetschefen resultaten för personalen, dock gör man enligt lärarna ingen gemensam utvärdering eller planering utifrån dessa. Rektor bekräftar att ett utvärderingsarbete av de resultat som redovisas i kvalitetsredovisningarna saknas. Lärare uppger också att de gör kursutvärderingar men att resultaten av dessa endast används av den enskilde läraren och att ingen sammanställning och gemensam analys görs av dessa kursutvärderingar. Rektor säger att lärarna själva följer upp resultaten av sina kurser och att det inte gjorts systematiska analyser av vare sig utvärderingar eller betygsresultat.

Utredningen visar att rektorerna inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som är dokumenterat och där Älvkullegymnasiets resultat följs upp och analyseras samt används för att planera och utveckla verksamheten mot de nationella målen. Utredningen visar också att lärarna och eleverna inte fullt ut deltar i

kvalitetsarbetet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmännen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgy11 2.6 Rektorns ansvar

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Karlstads kommun och Hammarö kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Rektorn ska besluta om sin enhets inre organisation och ska i övrigt fatta de beslut som följer av författningarna.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska besluta om sin enhets inre organisation och i övrigt fatta de beslut och ha det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar.

I underlaget från förvaltningen inför Skolinspektionens besök anges att Älvkullegymnasiet är två skolenheter, benämnda rektorsområden. Älvkullegymnasiet utgör dock enligt verksamhetschefen, rektorerna, elever och lärare en skolenhet. Älvkullegymnasiet är fysiskt en byggnad med salar organiserade efter ämnen. En uppdelning av skolan är dock gjord enligt verksamhetschefen för att skärpa det pedagogiska ledarskapet. Uppdelningen innebär att en av rektorerna har ansvar för teknikprogrammet samt TIME och den andra rektorn ansvarar för naturvetenskapsprogrammet, de särskilda varianterna inom bild och musik samt IB. Skolan har skickat in två verksamhetsredogörelser till Skolinspektionen där innehållet till stora delar är identiskt. Det gäller exempelvis det som handlar om ledning och utveckling av utbildningen. Kunskapsresultaten redovisas per program. I de till Skolinspektionen insända dokumenten som strategisk plan, verksamhetsplan och kvalitetsredovisning redovisas göranden, åtaganden och resultat endast för Älvkullegymnasiet som helhet, inte för respektive skolenhet. På skolan finns en likabehandlingsplan, tillika plan mot kränkande behandling, som utgår från enkätresultat från Älvkullegymnasiets elever och där de specifika åtgärderna gäller Älvkullegymnasiet som helhet. På skolans hemsida anges det också att Älvkullegymnasiet är en skola med två rektorer. Enligt de uppgifter om lärare som finns på Älvkullegymnasiets hemsida kan man se att ungefär 30 procent av lärarna tjänstgör hos båda rektorerna.

Detta bekräftas också av lärare som säger att de arbetar i båda rektorsområdena, även om de har sin huvudsakliga tjänst inom ett program. Rektorerna anger att personalansvaret för lärarna utgår från de områden där lärarna har merparten av sin tjänst. Enligt rektor och lärare finns det på skolan sju utvecklingsgrupper som bland annat arbetar med värdegrundsfrågor och kompetensutvecklingsfrågor för lärare på Älvkullegymnasiet. Samtliga grupper avser Älvkullegymnasiet som helhet.

Av utredningen framgår att Älvkullegymnasiet inte är organiserad som två skolenheter utan som en skolenhet som vid tillfället för tillsynen har två rektorer. Enligt skollagen kan en skolenhet bara ha en rektor. Det går inte att formellt fastslå vem som är rektor för skolenheten vilket medför att rektor inte ges möjlighet att besluta om sin enhets inre organisation. Det finns inte heller endast en person, en rektor, som är ansvarig för och fattar de beslut som rektor enligt författningarna ska besluta om inom sitt ansvarsområde. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmännen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 9-10 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Karlstads kommun och Hammarö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.
- Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator.

Vid Älvkullegymnasiet finns inom elevhälsan två specialpedagoger och två skolsköterskor och en kurator. Tidigare hade man enligt både elevhälsan och rektorerna två kuratorer men en tjänst har tagits bort av besparingsskäl. Tillgång till skolläkare finns en dag varannan vecka. Enligt elevhälsan finns ingen anställd psykolog, dock kan psykologkompetens köpas in för utredningar. Elevhälsan uppger dock att psykologkompetens saknas i deras arbete, bland

annat för att utredningstiden och kön till barn - och ungdomspsykiatrin är lång. Rektor och elevhälsans personal uppger att man sökt psykolog men att det saknas sökande till sådana tjänster.

I verksamhetsredogörelsen uppger rektor att elevhälsan är HBTQ-certifierad och på skolan har man haft föreläsningar i hbtq och hedersrelaterade frågor. I samband med kommunicering uppger rektor att elevhälsan tidigare varit representerad i den utvecklingsgrupp på skolan som arbetar med värdegrundsfrågor. Rektor uppger att på elevhälsans möten är inte det förebyggande och hälsofrämjande arbetet i fokus. Rektor säger också att elevhälsan mest arbetar med att stötta enskilda elever och att man inte är riktigt framme i det hälsofrämjande arbetet.

Elever uppger i intervju att det saknas ett elevhälsoarbete på skolan och säger att det är svårt att få stöd vid exempelvis psykisk ohälsa. Både rektor och elevhälsan anger att många elever säkert upplever stress men att orsakerna till detta inte står att finna bara i skolan, dock uppger de att man inte har något gemensamt förebyggande arbete mot stress. De exempel på insatser som specialpedagog, kurator och skolsköterskor nämner, är alla stödjande och det ges inga exempel på förebyggande eller hälsofrämjande åtgärder

Utredningen visar att det inom elevhälsans arbete saknas ett arbete som är förebyggande och hälsofrämjande. Utredning visar också att det inom elevhälsans kompetenser saknas psykologisk kompetens både för förebyggande, hälsofrämjande samt inte i tillräcklig omfattning för andra insatser. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmännen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Elisabeth Fogelberg och undervisningsråd Mats Lindström deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Lena Hammersberg
Föredragande

Bilaga:
Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.